



Beskæftigelsesudvalget

Dato	Jnr.	Deres ref.	Init.
27.09.2016			ANJ/madb

### Trepartsaftale II og erhvervsuddannelserne

I august 2016 har arbejdsmarkedsparter og regeringen indgået Trepartsaftale om tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark og praktikpladser. Aftalen rummer flere positive elementer for beskæftigelsesindsatsen og erhvervsuddannelserne. Sidstnævnte inkluderer tiltag, der kan anspore erhvervslivet til at etablere flere praktikpladser. Det hilser vi naturligvis velkommen, om end måltallet på "... mindst 8.000 – 10.000 flere praktikpladser årligt end i dag" forekommer at være mere end ambitiøs.

Det fremgår ligeledes af aftalen, at der skal indføres fordelsuddannelser, mål og dimensionering.

De historiske erfaringer med dimensionering inden for uddannelsessektoren er ikke positive. Det er et fåtal af mennesker – men åbenbart flere regneark - der påberåber sig at kunne se ind i fremtiden, men det er det, dimensionering er udtryk for. Et år frem lyder måske ikke af så meget, men man skal også huske, at tallene bag vurderingen bygger på allerede er to år gamle.

Inden for erhvervsuddannelserne skal man bare huske få år tilbage, hvor elektrikeruddannelsen var kvotebelagt, og hvilke uheldige konsekvenser det har i dag, hvor der er decideret mangel på elektrikere. En sådan procedure, som foreslås indført, medfører, at der bliver en meget lang reaktionstid, når der er et ændret behov i markedet.

Fordelsuddannelser giver erhvervslivet yderligere incitament til at ansætte inden for fagområder med et særligt behov. Dette er i sig selv rimeligt, men der stilles visse krav til uddannelserne for at forblive på positivlisten.

Det fremgår af aftaleteksten, at "Såfremt antallet af aktivt søgende elever, som ikke har fået en aftale inden for tre måneder efter fuldført grundforløb, overstiger 10 pct., eller omfanget af skolepraktik på den pågældende uddannelse overstiger 15 pct. pr. år, kan uddannelsen ikke længere være fordelsuddannelse. Dette opgøres årligt".

Efter erhvervsuddannelsesreformen er stort set alle elever færdige på samme tidspunkt nemlig ultimo juni. Det er en logisk følge af reformens intentioner. Ingen virksomheder antager elever op til sommerferien, og de færreste er klar lige efter. Derfor oplever erhvervsskolerne en stor søgning til praktikcentre til start i august. Disse elever er selvfølgelig praktikpladsøgende, men det tager nogen tid, inden de alle er i gang i en virksomhed. Erhvervsskolerne vil med stor garanti opleve, at den ene uddannelse efter den anden falder for reglerne om fordelsuddannelser for derefter at havne på negativlisten.

Negativlisten inkluderer de erhvervsuddannelser, som der iht. historiske data ikke er så stor efterspørgsel på. Dimensioneringen udelukker elever fra grundforløb 2 med mindre de på forhånd har en praktikaftale. Nogle uddannelser får dog en kvote.

Når der så indføres dimensionering uden kvote på nogle af uddannelserne, er vi meget bekymrede for, om disse uddannelser pludselig dør ud, selvom der er behov for faglært arbejdskraft i de omfattede fagområder på sigt.

Først når der er gået en periode uden, at der er startet elever på de pågældende uddannelser, som følge af manglende praktikaftale ved opstart på grundforløb 2, vil virksomhederne opdage, at der er skabt et hul i tilførslen af faglærte. Det vil formentlig føre til, at virksomhederne, i første omgang, vil rekruttere fra hinanden ved at overbyde lønnen. Dette reducerer deres konkurrenceevne, hvorved nogle vil bukke under og andre være nødt til at reducere deres virksomhedsstørrelse, så de kan nøjes med færre medarbejdere. Andre vil vælge at rekruttere udenlandsk arbejdskraft, hvilket vil gå ud over beskæftigelsen generelt.

Er det ikke muligt at afskaffe negativlisten, bør procentsatsen på 10% forhøjes og perioden på 3 måneder forlænges betydeligt.

Konsekvenserne af dimensioneringen vil også være, at de unge ikke kan vælge fag, som de har lyst til at uddanne sig inden for og arbejde med. Vi ved, at lysten til fagene er bærende for de unges vedholdenhed i uddannelserne. Derfor vil vi formentlig se et større frafald. Til gengæld vil der være flere elever, som vælger gymnasiet, hvor der er stort set frit optag, selvom de ikke har nogen ide om, hvad de skal bruge det til. Mange vil blive fanget i en blindgyde, hvor de bliver ufaglærte.

Mestrene siger, at de gennem mange år har haft svært ved at ansætte lærlinge i hele aftaler, fordi deres ordrebeholdning er meget svingende, og med et krav om ansættelse før grundforløb 2, vil antallet af elever til uddannelsen blive reduceret markant. Dermed er der stor risiko for, at uddannelsen ikke længere kan udbydes.

Endnu et problem ved dimensionering uden kvote er, at der må påregnes et vist frafald i praktikken. I dag kan en virksomhed ofte rekruttere en anden elev på samme niveau

fra praktikcentret, men det vil ikke kunne lade sig gøre fremover, og så vil pladsen måske være ubesat.

Uddannelser, der først er kommet på negativlisten, har minimale muligheder for at komme på fordelisten, netop fordi stort set samtlige elever bliver færdige samtidig som følge af eud reformen. Således vil negativlisten blot øges år for år. I det hele taget er det uklart, hvordan en uddannelse nogensinde skulle komme væk fra negativlisten.

Det bør i øvrigt erindres, at der kan være stor lokal variation i både efterspørgslen i virksomhederne og anvendelse af skolepraktik. En national "gennemsnitsbetragtning" kan således få katastrofale konsekvenser i en given landsdel, hvor forholdene er anderledes.

Erhvervsuddannelser kendetegnet ved primært at rette sig mod det offentlige, hvor antallet af praktikpladser bestemmes af de politisk vedtagne budgetter, bliver givetvis også hårdt ramt. Dimensioneringen vil stoppe tilgangen af elever til uddannelsen, fordi kun et fåtal vil opnå en praktikaftale inden start på grundforløb 2. Fx sygehusene og storkøkkener ansætter ikke elever efter grundforløb 1, da de per definition ingen nævneværdig erfaring har fra branchen eller arbejdsmarkedet i det hele taget. De har heller ikke tilstrækkelig kendskab til arbejdsprocesserne til at begå sig sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Vi frygter, at det vil tage år at ændre de offentlige virksomheders adfærd i ansættelsen af elever, og først efter et par år, vil de opdage, at der ikke længere kommer elever på uddannelsen, og dermed uddør tilgangen af elever til faget. Erhvervsskolerne vil naturligvis loyalt formidle aftalens præmisser, og på lang sigt kan det være muligt at indfase praktikaftaler fra grundforløb 2, men det kræver en omlægning i de offentlige budgetter, og i mellemtiden vil mange uddannelsessteder være lukket.

Det er meget tydeligt, at de unge vælger uddannelse ud fra udbuddet i nærområdet. Dimensioneringen vil efterlade en lang række unge uden perspektiver for uddannelse og erhvervslivet uden faglært arbejdskraft.

Vi er fuldt ud opmærksom på, at aftalens formål er at sikre flere praktikpladser gennem en anden praksis i erhvervslivet. Mange års erfaring med denne udfordring gør, at vi tillader os alligevel at stille spørgsmålet:

Hvad gør vi, hvis virksomhederne ikke ændrer det hidtidige mønster for ansættelser af erhvervsuddannelseselever, og/eller de ikke ansætter "... mindst 8.000 – 10.000 flere årligt end i dag"?

Med venlig hilsen

A. Neil Jacobsen  
direktør  
EUC Nord

Michael Kaas-Andersen  
direktør  
Selandia

Hans Skjerning  
direktør  
Kold College

Jens Gamauf Madsen  
direktør  
IBC

Allan Kruse  
direktør  
Svendborg Erhvervsskole

Lars Michael Madsen  
direktør  
Tradium

Michael Bang  
direktør  
CELF

Finn Karlsen  
direktør  
EUC Syd

Mads Kofod  
direktør  
Campus Bornholm